

Mistrzowie drugiego planu. O postaciach biblijnych w rozmowach Małgorzaty Bilskiej – abp Grzegorz Ryś

Nakładem Wydawnictwa Świętego Wojciecha ukazała się nowa pozycja pt. „Mistrzowie drugiego planu. O postaciach biblijnych w rozmowach Małgorzaty Bilskiej”. Książka jest zapisem rozmowy abp. Grzegorza Rysia i Małgorzaty Bilskiej.

Tytuł: Mistrzowie drugiego planu. O postaciach biblijnych w rozmowach Małgorzaty Bilskiej

Autorzy: Grzegorz Ryś, Małgorzata Bilaska

Rok wydania: 2022

ISBN: 978-83-8065-523-2

Żyjemy w kulturze rywalizacji, w której należy ścigać się o „palmę pierwszeństwa”. Liczy się wyłącznie świętowanie zwycięstwa; pierwszeństwo w rankingu, najwyższy stopień podium. Bycie przywódcą, a nie zastępcą. Także wśród Chrześcijan, którzy przecież znają słowa Jezusa „ostatni będą pierwszymi”. Drugi plan nadal umyka uwadze, mimo pontyfikatu papieża Franciszka, którego fascynacja takimi postaciami była inspiracją tej książki.

Jest to zbiór rozmów na temat biblijnego drugiego planu – z abp. Grzegorzem Rysiem, metropolitą łódzkim, historykiem Kościoła i wielkim pasjonatem Biblii rozmawiała Małgorzata Bilaska, dziennikarka i socjolog.

Wiele postaci ze Starego i Nowego Testamentu znamy z niedzielnych homilii, katechez czy lektury brewiarza. Jest jednak dużo takich, które choć barwne, niezwykle, autentyczne (z krwi i kości), pozostają w ukryciu. Ananiasz, cztery „prababki Jezusa”, Zacheusz, dobry łotr, Lidia z Tiatyry lub Barnaba są praktycznie obcy wielu chrześcijanom. Ich role są może drugoplanowe, ale nie mniej wspaniałe. Poza tym Bóg kocha ich szczególnie. Tylko On potrafi dostrzec siedzącego na drzewie Zacheusza, którym wszyscy gardzą, bo jest zdrajcą i nieczystym, tylko On „wprasza się” do niego na obiad, ku zgorszeniu otoczenia. Jedynie On może spełnić prośbę Syrofenicjanki, od której odwracali się porządni i pobożni. Ich historie wiele mówią o Bogu, którego czcimy, choć nadal słabo znamy. Dzięki nim odkrywamy Go na nowo.

Wyboru postaci dokonał abp Grzegorz Ryś. Małgorzata Bilaska zadbała o to, by historie miały odniesienie do współczesności. Biblia jest wiecznie aktualna. Aby to poczuć, trzeba wyjść na spotkanie biblijnych epizodystów. Są tak tacy jak my, możemy się z nimi utożsamiać.

Fragment z książki:

Weronika (fragm.)

Małgorzata Bilka: Uzdrawienie kobiety cierpiącej na krwotok opisali wszyscy trzech synoptycy.

Abp Grzegorz Rys: Kiedy ta kobieta „dotknęła” Jezusa, On wziął na siebie jej upływ krwi. Całą nieczystość, też rytualną, jaka z tym się wiązała. Stąd ta VI stacja drogi krzyżowej, która mówi, że teraz ona podchodzi do zakrwawionego Jezusa i ociera Mu twarz z krwi. Bierze ją na swoją szatę, swoją chustę. Widzimy Weronikę jako kogoś, kto – na tyle, na ile to jest możliwe – próbuje się Bogu odwdzińczyć za łaskę otrzymaną wcześniej. Ona nie jest w stanie „zabrać” Jego upływu krwi, ale godzi się na jakąś Jego „nieczystość”. Jezus, skazaniec, jest uznany za nieczystego (rytualnie). Wszyscy się od Niego odsuwają. Ona jedna do Niego podchodzi, dotyka Go. Od czasu, gdy odkryłem tę tradycję, jestem bardzo wrażliwy, kiedy ktoś mi mówi, że VI stacja jest niebiblijna. Literalnie – tak. Ale jeśli pójść za tą – bardzo wczesną – tradycją, to ona jest zakorzeniona w Ewangelii, w wydarzeniu uzdrowienia kobiety cierpiącej na upływ krwi.

(...)

MB: Podoba mi się taka Weronika. Łatwo uznać jej gest za stereotypowo macierzyński, troskę o drugiego. Kobiety wpisane są w Kościele wyłącznie w logikę bezinteresownego poświęcenia, typowego dla sfery prywatnej, mężczyźni natomiast w logikę wymiany. Typową dla sfery publicznej. Ona kieruje się tą drugą. To daje nowe przestrzenie do myślenia o naturze kobiet.

Abp GR: Absolutnie tak – jest to odpowiedź na dar doznany od Pana. Wtedy stacja VI jest bardzo głęboka...

MB: Pomówmy o kobiecie cierpiącej na krwotok. Co w żydowskim świecie oznaczała nieczystość rytualna?

Abp GR: Ona nie miała możliwości wejścia do świątyni. Uczestniczenia w kulcie. Dopóki trwał jej problem, nie ustał wpływ krwi. Ale to był również nakaz dystansu do wspólnoty ludzkiej. Każdemu, kogo dotknęła, przekazywała własną nieczystość. Widać to zwłaszcza w Łukasowym opisie tego wydarzenia. Kiedy Jezus próbuje ją wyciągnąć z tłumu, ona jest po prostu przerażona! Wie, że nie powinno jej tu być. Wszyscy, którzy stali obok, mieli prawo mieć do niej pretensje. Ogromnie ważne jest to, że nieczystość rytualna nie ma charakteru moralnego. Pan Jezus do tej właśnie nieczystości miał duży dystans. Mówił bardzo wyraźnie o tym, co człowieka zanieczyszcza – nie jedzenie i rzeczy pochodzące z zewnątrz lecz przeciwnie. To co płynie z wnętrza, grzeszne pragnienia serca. W myśleniu Jezusa, w Jego działaniu, wpływ krwi nie jest czymś, co czyni kobietę nieczystą.

Noty o Autorach:

Arcybiskup Grzegorz Rys – doktor habilitowany nauk humanistycznych specjalizujący się w historii Kościoła, arcybiskup metropolita łódzki od 2017. Zaangażowany na rzecz ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego. Był pomysłodawcą zorganizowanego w 2011 roku spotkania chrześcijan, żydów i muzułmanów w intencji pokoju

pod nazwą „Echo Asyżu w Krakowie”. Wszedł w skład Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej, a także kapituł Nagrody im. Ks. Stanisława Musiała przyznawanej przez Klub Chrześcijan i Żydów „Przymierze” oraz Nagrody Znak i Hestii im. księdza Józefa Tischnera

Małgorzata Bilka - dziennikarka, publicystka, autorka książek; absolwentka studiów doktoranckich w Instytucie Socjologii UJ (specjalizuje się w problematyce kultury współczesnej i tzw. nowych ruchów społecznych). Publikowała w czasopismach naukowych oraz m. in. Tygodniku Powszechnym, Znak, Więzi. Przeglądzie Powszechnym, Pressjach i Wprost, prowadziła bloga na portalu rmf24.pl. Jest stałym współpracownikiem Przewodnika Katolickiego gdzie prowadzi rubrykę "Bez Owijania". Współpracuje z międzynarodowym portalem Aleteia i Rzeczpospolitą. Prowadzi warsztaty z komunikacji interpersonalnej i profilaktyki przemocy. Mieszka w Krakowie.

Spis treści:

1. Dotyk Weroniki – Kobieta cierpiąca na upływ krwi/Weronika
2. Brat Szawła – Ananiasz
3. Ubogi z wyboru – Barnaba
4. Kobieta sukcesu – Lidia

5. Nie jestem godzien – Setnik
6. Poganka inspiruje Jezus Tour – Syrofenicjanka
7. Awans arcycelnika – Zacheusz
8. Prawdziwy mężczyzna – Józef
9. Para wszechczasów – Pryska i Akwila
10. Potrójnie wykluczona – Prorokini Anna
11. Tête-à-tête z Jezusem – Niewidomy z Betsaidy
12. Mistrzynie marnotrawstwa – Maria z Betanii
13. Wielki Juda – Juda patriarcha
14. Kapłan spoza mainstreamu – Melchizedek
15. Cztery babki z charakterem – Tamar, Rachab, Rut, Batszeba

16. Miłość drugiego planu – Oblubieniec i Oblubienica

17. Robotnik ostatniej minuty – Dobry Łotr